

Vlaams
Parlement

vergadering **C15 – LEE3**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 8 oktober 2013

INHOUD

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het al vier jaar aanslepende overleg tussen de gewestelijke en federale overheden betreffende de inspanningsverdeling van de Europese klimaat- en energiedoelstellingen voor 2020 - 7 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de toekomst van de werking van de bosgroepen - 77 (2013-2014)	8
Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het illegaal uitzetten van everzwijnen - 93 (2013-2014)	11

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het al vier jaar aanslepende overleg tussen de gewestelijke en federale overheden betreffende de inspanningsverdeling van de Europese klimaat- en energiedoelstellingen voor 2020 - 7 (2013-2014)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, de verschillende regeringen in België hebben nog steeds geen akkoord over de verdeling van de Europese klimaat- en energiedoelstellingen voor 2020. Dat sleept al een hele tijd aan. We hebben ook in het verleden al gezien dat de verdeling van de inspanning op zich laat wachten. Dat hebben we ook vastgesteld met Kyoto.

De discussie daarover sleept nu al vier jaar aan. Het eerste excuus, dat er nog geen federale regering was, is intussen al lang achterhaald. Volgend jaar zijn er verkiezingen op Vlaams, federaal en Europees niveau. Er zijn dan ook geen excuses meer om geen akkoord te sluiten. Zo'n akkoord is heel belangrijk. Dat hoeft ik u en de collega's niet uit te leggen. Het is evident dat wij ook op internationaal vlak een beetje een belachelijk figuur slaan omdat we niet in staat zijn om een beslissing te nemen over die effort sharing tussen het Vlaamse, het Waalse, het Brusselse en het federale niveau.

Daarom kwam er de open brief met een dringende oproep van milieuorganisaties, de Noord-Zuidorganisaties en vakbonden om de verschillende overheden in dit land aan te sporen tot zo'n samenwerkingsakkoord over het Europees klimaat- en energiepakket. Zij sommen een aantal redenen op. Een van de belangrijkste redenen is het feit dat de opbrengsten van de veiling van de CO₂-emissierechten geblokkeerd zijn bij de Nationale Bank. Het zou op dit moment gaan over ruim 150 miljoen euro: geld dat we op dit moment nog niet kunnen investeren in een ambitieus klimaatbeleid, op welk niveau dat ook mag zijn.

De redenen om een stevig klimaatbeleid te voeren, zijn in deze commissie al overvloedig besproken. Er zijn zelfs resoluties goedgekeurd met de argumentatie dat het goed zou zijn voor de economie, de werkgelegenheid en het klimaat. De resoluties werden goedgekeurd over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Men zou dus kunnen zeggen dat vanuit politieke hoek de omstandigheden goed zijn. Op een of andere manier is dat samenwerkingsakkoord echter een heel moeilijke zaak.

Minister, welke initiatieven heeft de Vlaamse Regering genomen om tot een sluitende lastenverdeling te komen voor dat klimaat- en energiepakket? Op welke termijn kan zo'n klimaatakkoord worden afgesloten? Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering? Welke inspanningen is Vlaanderen bereid op te nemen inzake uitstoot van broeikasgassen, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie/-besparing? Is de Vlaamse Regering bereid zich in te schakelen in het systeem van klimaatresponsabilisering?

En hoever staat het met de internationale klimaatfinanciering? Dat zal een van de manieren zijn om de opbrengsten van de veiling van de emissierechten te besteden. We hebben het al niet goed gedaan, ook op internationaal vlak, wat die snelstartfinanciering betreft in de periode 2010-2012. Ook voor dit jaar zijn er engagementen tot 2020 in het kader van het akkoord dat we in Kopenhagen hebben gesloten. Hoe zit het met de verdeling van die internationale verbintenissen inzake klimaatfinanciering?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Ook wij zijn voorstander van correcte afspraken op dat vlak en van een correcte verdeling, in de eerste plaats tussen de gewesten. Zij kunnen dan zelf beslissen welke inspanningen zij leveren en onder welke voorwaarden. Die inspanningen

moeten worden verdeeld alsook de opbrengsten naargelang de inspanningen die worden geleverd. Op dat vlak zitten wij momenteel nog tegen een grijze zone aan te kijken. Als ik het goed heb, dan zal die zesde staatshervorming die ons te wachten staat, niet echt verder gaan in de filosofie van de responsabilisering van de gewesten die dan ook de verantwoordelijkheid nemen en de inspanning leveren die ze moeten leveren. Wij wachten die zesde staatshervorming af, die toch nog altijd een duidelijke regie geeft aan dat federale niveau.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Over die onderhandelingen hebben hier inderdaad al meermaals besprekingen plaatsgevonden. Het gaat dan over de verdeling van de inspanningen. Iedereen kijkt uit naar een snelle vooruitgang op dat vlak. Alle partners moeten worden betrokken bij zo'n correcte verdeling. Die verdeling is cruciaal.

De heer Bart Martens: Minister, wat zijn de gevolgen voor die nieuwe Financieringswet en de uitvoering van de zesde staatshervorming, waar dat bonus-malussysteem voor de gewesten inderdaad in staat? Een gewest kan meer geld krijgen in het kader van de Financieringswet wanneer het beter doet dan de vooropgestelde doelstellingen. Wanneer er geen doelstellingen worden vastgelegd, tegen welke basislijn worden de inspanningen van het gewest dan afgemeten? Betekent dit dan dat men naar een verdeling gaat conform de Europese criteria die zijn vastgelegd om tussen de toen nog 26 lidstaten een verdeling door te voeren? Of zal men een andere basislijn hanteren om de inspanningen van de gewesten af te meten? Mij lijkt het toch heel moeilijk om naar een bonus-malussysteem te gaan in uitvoering van de zesde staatshervorming als men niet weet tegenover welk ambitieniveau de inspanningen moeten worden afgemeten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, de minister heeft mij gevraagd om uw interpellatie te beantwoorden. Op dit moment zit hij in Nederland om verder te overleggen met zijn Nederlandse collega.

Uw eerste drie vragen hebben betrekking op de burden sharing, uw volgende vraag op het mechanisme van de klimaatresponsabilisering en uw laatste vraag op de internationale klimaatfinanciering.

Wat de burden sharing betreft, spreek ik in het meervoud, want het gaat eigenlijk over vier en zelfs zes lastenverdelingen. Een daarvan is de broeikasgasemissiereductie voor de sectoren buiten de uitstoothandel. De broeikasgasuitstoot moet tegen 2020 met 15 procent worden verminderd ten opzichte van 2005 in de non-ETS-sectoren. Ik heb het dan over energie, nijverheid, landbouw, vervoer en gebouwen.

Daarnaast moet het aandeel hernieuwbare energie worden opgetrokken tot 13 procent van de verbruikte energie tegen 2020. Dat is in hoofdzaak een bevoegdheid van de Vlaamse minister van Energie.

Het derde onderdeel betreft de opbrengsten van de veiling van uitstootrechten voor de uitbating van de vaste installaties. Die moeten worden bekeken met de inkomsten uit de handel in uitstootrechten voor de luchtvaart.

Het vierde deel is de internationale klimaatfinanciering, die goed is voor wereldwijd 100 miljard dollar per jaar tegen 2020. Dit moet worden bekeken met de 'Fast Start', in België goed voor 150 miljoen euro, van 2010 tot en met 2012.

Het gaat dus over een ingewikkelde oefening op vier verschillende niveaus: wereldwijd en binnen de Europese Unie, tussen de federale overheid en de drie gewesten, tussen de drie gewesten onderling en tussen de onderscheiden beleidsdomeinen per gewest.

Er zijn nog twee andere dossiers die er verband mee houden. Het is daarom dat ik zei dat we bijna van zes items kunnen spreken. Het vijfde deel betreft het aandeel biobrandstoffen binnen het brandstofverbruik in de transportsector, want dit moet tegen 2020 10 procent bedragen en moet in hoofdzaak door de federale overheid worden geregeld. Het zesde deel is de klimaatresponsabilisering in de sector van de residentiële en tertiaire gebouwen, maar dit komt verder nog aan bod in mijn antwoord op uw vragen.

Wat betreft de initiatieven, de timing en de inspanningen, is het zo dat de Vlaamse Regering van bij de aanvang gestreefd heeft naar een snelle en sluitende verdeling van de vier verschillende lasten. We hebben er niet alleen voor geijverd, we hebben er ook werk van gemaakt door in een technische werkgroep van de Nationale Klimaatcommissie de verdeelsleutels in kaart te brengen en door te rekenen.

Het is, dat weet u, de Nationale Klimaatcommissie die geacht wordt ter zake een voorstel van 'burden sharing' tot stand te brengen. Het voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie wisselt tussen de federale staat en de drie gewestelijke overheden. De federale regeringsonderhandelingen hebben inderdaad tijd gekost, maar ze zijn al lang voorbij, daar hebt u een punt. Onder het federaal voorzitterschap is er geen vooruitgang geboekt. Sinds negen maanden is het voorzitterschap in handen van het Waalse Gewest, uitgeoefend door een adviseur van mijn collega-minister Henry.

Het gaat dus niet op om te suggereren of te insinueren dat het Vlaamse Gewest zou talmen. Iedereen wil een oplossing. Er zijn heel veel zaken die vooruit kunnen worden gestuwd door wie op dit moment voorzitter is van de Nationale Klimaatcommissie. Vanzelfsprekend moeten we in zulke zaken goed te werk gaan, ze moeten goed onderbouwd zijn. Snel een akkoord hebben, is niet altijd goed, maar het wordt wel tijd dat we eruit geraken. We willen vanuit het Vlaamse Gewest dat er een goed onderbouwd akkoord is dat duidelijk aangeeft waar we ons toe verbinden en wat van ons wordt verwacht, zodat er geen discussies over kunnen zijn. Een tweede punt dat voor ons belangrijk is, is dat het evenwichtig is en ook billijk en rechtvaardig. Er moet dus rekening worden gehouden met zowel de capaciteiten als met de opportuniteiten.

U vraagt ook, mijnheer Sanctorum, en dat vind ik toch een beetje bizar, naar de onderhandelingspositie van de Vlaamse delegatie. Ik zal daar niet op antwoorden, dat lijkt me niet verstandig. Hier onze onderhandelingspositie uit de doeken doen, lijkt me de beste manier om er zeker niet meer uit te geraken op bepaalde niveaus. Het zou heel onverstandig zijn om hierover iets kenbaar te maken. U weet wel dat we absoluut flexibel zijn, maar dat het om een haalbare, betaalbare en aanvaardbare bijdrage van alle gewesten moet gaan.

Ondertussen wacht de Vlaamse Regering niet op een akkoord om een klimaatbeleid te voeren. Ik verwijs naar het Vlaams Klimaatbeleidsplan en de gedachtewisselingen die we hier al gehad hebben. Ik verwijs natuurlijk ook naar de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, waar al een en ander in staat. We zijn daarbij uitgegaan van te verwachten doelstellingen en we doen ondertussen voort. Het is niet zo, zoals u misschien wilt laten uitschijnen, dat we de hele tijd wachten op het akkoord en ondertussen niets doen. Dat klopt niet. Ondertussen doen wij voort.

De klimaatresponsabilisering beperkt zich tot de gebouwen in de residentiële en tertiaire sector. We zijn uiteraard bereid om ons in te schrijven in een nationaal gecoördineerd klimaatbeleid indien de bijzondere wet in een dergelijk klimaatbeleid voor de gebouwen in de residentiële en tertiaire sector zou voorzien. Zo ziet het er momenteel naar uit, maar we hebben nog geen volledige klaarheid.

Uiteraard is het Vlaamse Gewest ook bereid om actief in te spelen op de mogelijkheden die zullen worden geboden door het mechanisme van de klimaatresponsabilisering. We zouden gek zijn om dat niet te doen, want dan lopen we het risico boni mis te lopen of zelfs om mali te moeten betalen. Alleen is het nu absoluut nog niet duidelijk hoe de

klimaatresponsabilisering eruit zal zien, hoe het mechanisme zal werken. De details ervan zijn absoluut nog niet bekend.

Ik wil in dit geval nog eens herhalen dat we niet wachten op de bijzondere wetgever om de uitstoot van broeikasgas terug te dringen. Zo zijn er energieprestatienormen, energieprestatiecertificaten, energieconsulenten, sensibiliseringscampagnes, subsidies, premies, en zo kan ik nog een tijdje doorgaan.

Ook zonder het klimaatresponsabiliseringsmechanisme heeft het Vlaamse Gewest er alle belang bij om de uitstoot van broeikasgas te beperken en dus ook het verbruik van fossiele brandstoffen voor verwarming en koeling. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de stroomopwekking. Denken we hierbij ook aan de bijdrage tot de non-ETS-doelstelling, die eerder al aan bod kwam. Maar zelfs zonder de non-ETS-doelstelling hebben we er belang bij om de broeikasgasuitstoot naar beneden te halen om ecologische redenen, maar ook in economisch opzicht en uit sociale overwegingen.

U hoeft dus zeker niet te twijfelen, mijnheer Sanctorum en mijnheer Vandaele, aan onze inzet om voor de non-ETS in het algemeen, en bij de gebouwen in de residentiële en tertiaire sector in het bijzonder, de nodige inspanningen te doen. We leveren de nodige inspanningen en we proberen om absoluut niet stil te zitten. We moeten, los van wat nationaal beslist wordt, die weg inslaan. In wezen hebben we dit federaal klimaatresponsabiliseringsmechanisme niet nodig om in dezen onze verantwoordelijkheid te nemen.

Wat uw vraag betreft aangaande internationale klimaatfinanciering, moet er inderdaad nog worden onderhandeld. Zowel over de doelstelling als over het groeipad hebben we nog geen duidelijkheid. De Klimaatop in Doha gaf eind 2012 een aanzet door ontwikkelde landen aan te moedigen om in financiering op het niveau van de 'Fast Start'-financieringsperiode te blijven voorzien van 2013 tot en met 2015. Ontwikkelde landen worden ook uitgenodigd om tijdens de Klimaatop in Warschau in november hun strategie in te dienen over het mobiliseren van toenemende klimaatfinanciering tot jaarlijks 100 miljard dollar tegen 2020.

De Europese Unie en haar lidstaten hebben deze strategie weergegeven in een heel lijvige 'submission', terug te vinden op de website van United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). De Europese Unie, en bij uitbreiding België en Vlaanderen, heeft zich verbonden tot het blijven voorzien in financiële klimaatsteun na 2012. Zoals verwoord in de raadsconclusies, zal de Europese Unie samenwerken met de andere ontwikkelde landen om in groeipaden voor het verhogen van klimaatfinanciering te voorzien en om ze te identificeren. Vlaanderen steunt de Europese raadsconclusies in verband met de internationale klimaatfinanciering en zal meewerken aan de verdere concretisering en financiering van de langetermijndoelstellingen.

Dit is de stand van zaken. We hebben er geen enkel belang bij dat het in de Nationale Klimaatcommissie niet tot een oplossing zou komen. Wij wachten niet op die akkoorden. Wat de responsabilisering betreft, hebben we nog niet alle details. We kunnen pas duidelijke conclusies trekken als we die hebben, maar dat neemt niet weg dat we ondertussen onze verantwoordelijkheid nemen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, bedankt voor uw antwoord. Dat het complex is, betwijfelt niemand, het is inderdaad een complexe materie. En dat iedereen belang heeft bij een samenwerkingsakkoord, daar zal hopelijk ook niemand aan twijfelen. Alleen stellen we vast dat het er maar niet komt. U verwijst opnieuw naar het verleden toen de federale overheid het voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie op zich heeft genomen. U zegt dat er toen eigenlijk niets gebeurde. Nu is er het Waalse voorzitterschap. Het hangt natuurlijk niet alleen van die voorzitter af om tot een akkoord te komen. Ik stelde, samen met andere collega's in het Vlaams Parlement, vast dat er maar geen akkoord komt. We hebben er dan ook weinig boodschap aan dat het complex is, dat er nog andere partijen zijn en dat er nu

een andere voorzitter is. Dat kan zijn, maar wij willen een samenwerkingsakkoord. Ondertussen zitten de gelden uit de opbrengst van de veiling van de emissierechten geblokkeerd. Er moet inderdaad een ambitieus klimaatbeleid worden gevoerd, en dat wordt op zijn minst bemoeilijkt.

We hebben het tot nu toe gehad over de Europese ambities zoals ze nog altijd zijn goedgekeurd. We hebben daarover in het verleden nog van gedachten gewisseld. Een aantal landen pleiten voor een hogere ambitie. In dit parlement hebben we ons achter min 30 procent op Europees niveau geschaard. Andere niveaus in de Belgische samenstelling pleiten daar ook voor. Mijn vrees is dat als we er nu al niet uit geraken, wat dat zal geven als we naar een hoger ambitieniveau gaan. In het Vlaams Klimaatbeleidsplan wordt er nog altijd uitgegaan van indicatief min 15 procent. Wat als we naar min 21 procent moeten gaan? Dan wordt het nog veel complexer. Als het nu al zo moeilijk gaat, hou ik mijn hart vast.

Ik ben blij dat u het principe van de klimaatresponsabilisering niet ondergraaft. Ik kan de N-VA niet verwijten dat ze vragen stelt bij dat principe, want ze hebben de zesde staatshervorming niet mee goedgekeurd. Ik hoor echter ook andere signalen van mee goedkeurende partijen op het federale niveau, die ook kritiek uiten op het principe van de klimaatresponsabilisering.

De mooiste illustratie is de passage daarover in het groenboek Zesde Staatshervorming. Daar wordt zeer kritisch over geschreven. Het is alsof de vraag wordt gesteld waar het federale niveau nu mee afkomt. Ze geven een aantal juridische bemerkingen, maar het staat er bijna letterlijk in dat het logisch zou zijn dat de opbrengsten van de veiling van de emissierechten integraal naar de gewesten gaan.

Ik zou concreet van deze Vlaamse Regering willen weten of ze akkoord gaat met dat principe. Dat kan een meerwaarde bieden. Groen heeft op federaal niveau een bonus-malussysteem voor de gebouwensector mee goedgekeurd. Wat mij betreft, mocht dat worden uitgebreid naar de transportsector en eventueel nog andere sectoren, maar het is wat het vandaag is.

Uiteraard zijn er nog heel wat onduidelijkheden en in de bijzondere wet staat dat de modaliteiten verder worden uitgewerkt binnen de Nationale Klimaatcommissie. Daar zit u of een vertegenwoordiger in, alsook de andere niveaus. Wat doet u om het mechanisme van de klimaatresponsabilisering binnen die commissie verder uit te werken, aangezien daar de sturing zal vertrekken? De verschillende gewesten zijn erin vertegenwoordigd.

Een en ander moet nog verduidelijkt worden, zeker als de klimaatresponsabilisering erbij komt. Wat zal er uiteindelijk in het Vlaams Klimaatfonds terecht komen? Ik zie al een groot verschil in sense of urgency. Sommige zaken, zoals internationale klimaatfinanciering, worden telkens uitgesteld omdat er eerst meer duidelijkheid moet komen. Anderzijds heeft de Vlaamse Regering toch al een beslissing genomen wat de compensatie betreft voor de industrie van de indirecte carbon leakage. Dat was een van de mogelijke denkkaders om vanuit het Klimaatfonds te financieren, en daarover bestaat al veel meer duidelijkheid dan over andere problemen. Ik vind dat eigenaardig. Het betekent dat er ergens een rangschikking bestaat qua sense of urgency.

Minister, u verwijst meermaals naar het Vlaams Klimaatbeleidsplan en zegt dat we in de gebouwensector al bezig zijn. Als uit uw plan blijkt dat er een gecumuleerde kloof bestaat – ik denk dat het nog steeds acht miljoen CO₂-equivalenten is – dan bewijst u mijn punt dat we ambitieuzer moeten zijn en dat we dringend middelen uit de opbrengsten van de emissierechten moeten investeren in intern klimaatbeleid.

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, het groenboek is geen document van de Vlaamse Regering, maar van de administratie. Het hoofdstuk Klimaat zal in deze commissie worden besproken. In die bespreking zullen de grenzen van meerderheid en oppositie niet gelden, want niet deze Vlaamse Regering draagt verantwoordelijkheid voor wat in de zesde

staats Hervorming is afgesproken. Dat debat kan oriënterend zijn voor 2014. Gisteren is in het Bureau afgesproken welke onderdelen er naar welke commissies worden doorverwezen. Na de bespreking in de commissies komt er een algemene bespreking in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting met een totaalverslag als resultaat.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, misschien hebt u het niet goed gehoord of niet willen horen, maar we schrijven ons in het principe van de klimaatresponsabilisering. Betreffende het groenboek verwijs ik naar wat de voorzitter heeft gezegd. Er is altijd duidelijk gezegd dat het een werkstuk van onze diensten is dat in het parlement kan worden besproken. Het komt nog verder aan bod.

In het Vlaams Klimaatbeleidsplan staan er heel wat concrete maatregelen. Er zijn afspraken gemaakt waarvoor het fonds kan worden aangewend. Alle luiken komen aan bod. We geven een belangrijk signaal dat zowel de internationale klimaatfinanciering als interne maatregelen vergoed kunnen worden vanuit het fonds. Zeggen dat we het ene belangrijker vinden dan het andere, doet niet ter zake. Als we concrete maatregelen kunnen nemen die in de lijn liggen van onze huidige bevoegdheden en als we weten waar we ongeveer heen willen, dan kunnen we ons daarnaar richten. Die maatregelen kunnen we inderdaad makkelijker nemen dan maatregelen waarover we absoluut nog geen duidelijkheid hebben. Het heeft enkel daarmee te maken, en andere conclusies hoeft u daar niet uit te trekken. Nogmaals, we hebben nog geen details over bepaalde zaken die in de Nationale Klimaatcommissie moeten worden uitgeklaard. We zijn er bijzonder constructief en werken hard en goed mee. We zijn geen vragende partij dat dit lang zou aanslepen, integendeel. Iedereen heeft er voordeel bij dat het snel gebeurt.

U stelt de hypothetische vraag wat er zou gebeuren als Europa akkoord zou gaan met nog strengere doelstellingen. Die vragen kunnen we pas beantwoorden als dat effectief zo is. Het heeft weinig zin om op basis van een als-scenario uitspraken te doen. Het is goed dat we verder kunnen werken en dat we in de Nationale Klimaatcommissie tot een akkoord komen, liefst zo snel mogelijk. Het moet een evenwichtig akkoord zijn waarover iedereen tevreden is, zodat elk niveau exact weet wat te doen. We wachten daar niet op, maar zetten ondertussen de nodige stappen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Over de verhoogde doelstelling op Europees niveau verwachtte ik geen antwoord. Het is een vaststelling dat als het nu al zo moeilijk verloopt, het dan nog veel moeilijker zal zijn.

Ik hoop dat u voor het einde van dit jaar met uw collega's tot een akkoord komt. We mogen toch verwachten dat het niet over de verkiezingen heen zal worden getild. Binnen een of twee maanden mogen we u hopelijk in deze commissie feliciteren dat er een samenwerkingsovereenkomst op tafel ligt.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de toekomst van de werking van de bosgroepen

- 77 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Landelijk Vlaanderen (LV) en de Koepel van de Vlaamse Bosgroepen (de Koepel) werken momenteel, blijkbaar in alle stilte, aan de uitbouw van een

servicecentrum privaat beheer. Op de algemene vergadering van Landelijk Vlaanderen, op 10 juni laatstleden, waar u ook aanwezig was, stelde voorzitter Philippe Casier in zijn slotwoord dat Landelijk Vlaanderen “samen met de Koepel van de Vlaamse Bosgroepen een dossier heeft ingediend voor het oprichten van een servicecentrum open tot alle groepen van actieve terreinbeheerders, zij die een spade in de grond moet steken. Dit centrum moet volwaardig en operationeel in het beleid ingeschakeld worden.”

In diverse raden van bestuur van de bosgroepen wordt met ontsteltenis op deze geruchten gereageerd. Op de site van de Koepel is er daarentegen niets over de plannen voor het servicecentrum terug te vinden. Het zou pas tijdens de algemene vergadering van juni zijn toegelicht.

De individuele bosgroepen beklagen zich erover dat zij niet werden betrokken in dit proces. De verslagen van de Koepel werden in tegenstelling tot vroeger niet aan de raden van bestuur bezorgd. Er is daarover weliswaar een colloquium gepland, waarvan de datum nog onbekend is, waarop de werking van dit toekomstig op te richten servicecentrum zou worden toegelicht.

In een werkdocument staat dat het op te richten servicecentrum nood zou hebben aan een jaarlijkse subsidie van 215.000 tot 245.000 euro. Onlangs heb ik gehoord dat het intussen zou gaan om een bedrag van 330.000 euro.

Samen met de eigen inbreng zouden hier vijf medewerkers, waarvan drie op universitair niveau en twee lagere geschoolden, tewerkgesteld kunnen worden.

Ook de mensen van de Vereniging van de Vlaamse Provincies en van de provincies maken zich zorgen, want net op het moment dat de bevoegdheid van de bosgroepen overgaat naar de provincies, worden zij geconfronteerd met deze mogelijke grondige wijziging van hun toekomstige werking.

Minister, bent u de oprichting van dit servicecentrum gunstig gezind? Hoe is het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) betrokken bij dit proces? Zijn er al engagementen aangegaan die hun weerslag zullen kennen in de begroting 2014 op het vlak van ondersteuning van dit studiecentrum? Hoe wordt de werking van de bosgroepen en de noodzakelijke ondersteuning van de kleine boscijneraar gegarandeerd door een servicecentrum privaat beheer zoals het momenteel wordt voorgesteld? Wat is de houding van de provincies in dezen nu zij bevoegd worden voor de verdere werking van de bosgroepen?

Minister, ik ben zelf ook lid van een raad van beheer van de bosgroepen. Wij hebben met verschillende bosgroepen uit de provincie Antwerpen samengezeten over dit dossier. Bij de meeste leden van de bosgroepen is grote ongerustheid ontstaan over de mogelijke evolutie die hier zou plaatsvinden. Ik hoop dan ook dat u duidelijkheid kunt brengen in dit dossier.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Peeters, de vraag is me bekend. Het betreft inderdaad een vraag om een servicecentrum privaat beheer op te richten. Landelijk Vlaanderen is daar vragende partij voor, alsook de Koepel van de Vlaamse Bosgroepen.

Ik ben dit initiatief gunstig gezind. De private eigenaar en beheerder krijgen steeds meer een zeer belangrijke rol toebedeeld bij de realisatie van Vlaamse bos- en natuurdoelstellingen. Voor de private eigenaars en beheerders is een essentiële rol weggelegd op het vlak van multifunctioneel en duurzaam beheer in het algemeen en de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in het bijzonder.

Zowel de overheid als de private eigenaars en beheerders kunnen hun voordeel doen wanneer er één duidelijk aanspreekpunt bestaat. Beide organisaties, overheid en private eigenaars en beheerders, vertegenwoordigen een belangrijk segment en moeten proberen samen te werken en synergieën te zoeken.

Er wordt ook steeds meer op een geïntegreerde wijze gedacht over natuur en bos. Tegelijk is sprake van een sterke dynamiek in het natuur- en bosbeleid. De private eigenaars en beheerders hebben nood aan een stabiel en onafhankelijk steunpunt waar ze vertrouwen in hebben, dat kan bijdragen tot een optimale inzet van de bestaande instrumenten en dat de nieuwe ontwikkelingen maximaal kan opvolgen. Zo'n servicecentrum privaat beheer zou die rol op zich kunnen nemen.

Er werden reeds verkennende gesprekken gevoerd tussen mijn kabinet, de initiatiefnemers en het ANB. In de maand mei hebben de initiatiefnemers een nota opgemaakt. Daar waren een aantal vragen over. Er was dan opnieuw een vergadering in de zomer. Die gesprekken lopen nog verder. Er is nog niet voorzien in concrete budgetten in de begroting 2014.

Landelijk Vlaanderen kreeg de voorbije jaren net als andere organisaties een jaarlijkse subsidie van 30.000 euro ter ondersteuning van de communicatie over en de participatie aan het proces voor de opmaak van de instandhoudingsdoelstelling (IHD) in Vlaanderen. De Koepel kreeg via het ANB de voorbije drie jaar een subsidie van ongeveer 60.000 euro per jaar voor de ondersteuning van hun werking. Dit was telkens op projectmatige basis voor een tijdelijke termijn. Om de opgebouwde expertise verder te kunnen laten renderen, is er immers nood aan een structurele financiering.

De initiatiefnemers richten zich op andere entiteiten en beleidsdomeinen om middelen te zoeken indien zij ook taakstellingen opnemen van deze beleidsdomeinen. Ik denk dan aan onroerend erfgoed, ruimtelijke ordening, landinrichting enzovoort. Voor alle eigenaars zou het een vereenvoudiging betekenen dat ze terecht kunnen bij één loket, met name zo'n servicecentrum, met al hun vragen over het privaat beheer van hun eigendom. Op courante vragen kan het servicecentrum zelf een antwoord formuleren of doorverwijzen naar andere verenigingen of administraties.

Beide entiteiten, de Koepel en LV, kunnen op zichzelf blijven bestaan en maken deel uit van het servicecentrum. Aan de werking van de bosgroepen zelf verandert er niets. De eigenheid van de bosgroepen blijft verzekerd, met een focus op de ondersteuning van kleine boscigenaars.

Voor de overheid is het belangrijk één aanspreekpunt te hebben inzake privaat beheer. Zo kan de overheid haar beleid op een efficiënte wijze communiceren via een constructieve gesprekspartner die namens de private eigenaars kan spreken. De private eigenaars hebben eveneens nood aan een vertegenwoordiger die als klankbord en doorgeefluik kan fungeren.

De bevoegdheid over de bosgroepen wordt inderdaad overgedragen aan de provincies volgens het witboek Interne Staatshervorming, dat dateert van 2011. Daartoe werden reeds de nodige afspraken gemaakt met de provincies. Het witboek stelt ook dat er één voldoende sterk aanspreekpunt blijft voor alle bosgroepen, met name de Koepel. Tussen de Koepel en de provincies werden ook reeds gesprekken gevoerd over hoe ze elkaar kunnen ondersteunen en kunnen samenwerken.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, ik dank u voor uw antwoord. De private eigenaar is inderdaad een partner in het beleid. Ik stel mijn vraag niet vanuit een aversie tegenover de private partner of LV. Daar gaat het niet over. Mijn vraag is wel ingegeven door de vrees dat wanneer een sterke partner als LV met die bosgroepen in zee gaat, de kleine boscigenaar daar de dupe van wordt. De bosgroepen richten zich op de kleine eigenaar. Zij zijn eigenlijk een dienstverlenende organisatie ten gunste van die kleine boscigenaar. Ze vrezen, door op te gaan in een servicecentrum via de Koepel, meer te worden ingeschakeld in beleidsprocessen en beleidsdiscussies waar de kleine boscigenaar niets mee te maken heeft. Verschillende operaties in het verleden van andere organisaties hebben al aangetoond dat zo'n kleine partner na verloop van tijd afhaakt. Die lokale mensen vrezen dat ze zullen opgaan in een grote structuur. Dat zal ten koste gaan van die kleine boscigenaar, die eigenlijk behoefte heeft

om mee te werken aan de instandhoudingsdoelstellingen en aan het multifunctioneel ecologisch bosbeheer. Net daar zullen de meerwaarde en de opportuniteiten die er nog zijn, verloren gaan. Dat is de vrees die bestaat op het terrein.

Minister, ik heb u niets horen zeggen over het colloquium dat is aangekondigd en over de datum waarop dat eventueel zou plaatsvinden. Ik heb daar teksten over gezien en ik heb ook al presentaties gezien die er waarschijnlijk getoond zullen worden. Dat het zo laat komt en dat er zo veel onduidelijkheid over bestaat, stelt die mensen niet gerust. Er moet gezorgd worden voor een duidelijke communicatie om tegemoet te komen aan bepaalde zorgen die er zijn en om de gemoederen wat te bedaren, want er is ongerustheid. Mijn vraag is of dit niet een beetje kan worden versterkt door de provincies, want zelfs de gedeputeerden zijn niet gelukkig met de ontwikkeling.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Voorzitter, minister, ik wil kort een bemerking maken om even te reageren op de vrees die bestaat bij de kleine boseigenaars. Men kan het niemand kwalijk nemen ergens schrik voor te hebben, maar als ik het goed voorheb, werden de bosgroepen destijds precies opgericht om de belangen van de kleine eigenaars te bundelen, om van vele kleintjes één grote te maken. Ik denk dat de bosgroep binnen het servicecentrum uiteindelijk ook de belangen van de kleine boseigenaar zal moeten verdedigen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Peeters, ik meen dat die vrees onterecht is. Zoals ik daarnet heb geschetst, kunnen ze elkaar perfect aanvullen. En het is niet de bedoeling om de bosgroepen te verlaten. Ze zullen ervoor blijven zorgen dat ook de kleinere boseigenaars betrokken zijn, dat zij alle informatie hebben en dat hun stem gehoord wordt. Het is absoluut niet de bedoeling dat het ene het andere verdringt en dat op die manier de kleinere boseigenaars niet meer aan bod zouden komen. Integendeel, het is gewoon een aanvulling. Het gaat over een ander segment, over een andere manier van omgaan met de private eigenaars. De kleinere boseigenaars zullen op die manier zeker niet in de verdrukking komen.

Van het colloquium waarnaar u verwijst, heb ik niet direct weet. Ik heb dus ook geen informatie bij om er concrete uitleg over te geven.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, minister, ik dank u voor het antwoord. Ik volg dit op en ik zal proberen aanwezig te zijn op het colloquium. Daarna zal ik u wellicht nieuwe vragen stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het illegaal uitzetten van everzwijnen - 93 (2013-2014)

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Voorzitter, minister, collega's, al enige tijd zijn er aanwijzingen over het illegaal uitzetten van everzwijnen. Zo werden heel recent, op 17 september, door het natuurhulpcentrum maar liefst vier dolende everzwijnen gevangen in Kruibeke. Een van de dieren had een touw rond de poot en bij alle dieren waren er gaten in de oren, wat wijst op het illegaal verwijderen van oormerken. Opvallend daarbij is dat in Kruibeke en ruime omgeving momenteel geen wilde evers voorkomen.

In 2007, weliswaar al een tijdje geleden, zag een automobilist in mijn regio, in Lubbeek, hoe een man twee evers uitzette. De man werd niet gevat, maar de evers zetten zichzelf klem in een kippenren. Het bleken tamme dieren te zijn. Later, op 27 februari 2011, dook een filmpje op van een tamme ever op een van de voormalige mijnterrils in Heusden-Zolder. De filmende jongeren spreken ook over een man die ze hadden zien weglopen. Dit jaar werden bij een bestrijdingsactie in West-Vlaanderen ook verdachte zaken gesignaleerd: verwijderde oormerken en zelfs een ring in de snuit. Er werden bij de bestrijding DNA-stalen genomen om de herkomst van de zwijnen te kunnen achterhalen.

Er zijn dus op zijn minst sterke aanwijzingen dat er op verschillende plaatsen en tijdstippen everzwijnen werden en worden uitgezet met als voor de hand liggende bedoeling om te komen tot een soort populatie van verwilderde zwijnen die vervolgens kunnen worden bejaagd. De everzwijnen in kwestie zijn afkomstig van gekweekte populaties.

Volgens ingewijden kunnen gekweekte evers bovendien aanzienlijk gevaarlijker zijn dan wilde evers: eerstgenoemde zien de mens als een vertrouwde soortgenoot en dus in het wild ook als rivaal, met alle gevolgen van dien. Bovendien ontwijken wilde evers de mens en zijn habitat, maar trekken tamme dieren juist in de richting van de bewoning, ook met nadelige gevolgen.

Minister, tegen deze, kort geschetste achtergrond, heb ik een aantal vragen. Het is zonneklaar dat het uitzetten van everzwijnen illegaal is, maar welke acties onderneemt u daartegen? Wordt er, als er meldingen binnenkomen, systematisch onderzoek gevoerd naar verdachte gevallen? Zijn er, voor zover u kunt nagaan, ooit personen in verdenking gesteld van een dergelijk misdrijf? Is dit een prioriteit in het handhavingsprogramma van de natuurinspectie?

Hebt u al contact opgenomen met uw federale collega, bevoegd voor het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), om aan te dringen om gerichte controle uit te oefenen op het kweken van everzwijnen, teneinde dit probleem meer aan de bron aan te pakken? Zo niet, bent u dan van plan om dit te doen? Of eventueel: waarom niet?

Ik heb nog een detailvraag. Zijn de resultaten van de DNA-analyse al bekend en wat kunt u eruit afleiden? Zult u actie ondernemen?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Voorzitter, minister, collega's, gelet op mijn herhaalde vragen over extra mogelijkheden om everzwijnen te bejagen, zal het u niet verbazen dat ik uiteraard ook tegen het uitzetten van everzwijnen ben.

Wat het bejagen van everzwijnen betreft, is er al een belangrijke stap in de goede richting gezet met de eerste principiële goedkeuring van de Vlaamse Regering. Maar in deze vraag somt de heer De Bruyn een aantal voorbeelden op van uitgezette everzwijnen, en ik denk dat er overal wel wantoestanden zijn. Los van het feit dat die inderdaad streng vervolgd moeten worden, vraag ik u – en ik heb er alle begrip voor als u zegt dat die vraag moeilijk te beantwoorden is – of wij ergens een indicatie hebben dat van de huidige everzwijnenpopulatie in Vlaanderen een relevant aandeel uit tamme everzwijnen zou kunnen bestaan of voortgevloeid kan zijn uit een populatie tamme everzwijnen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, ik wil me kort aansluiten bij deze vraag. We hebben hier – ik meen in 2010 – een of twee hoorzittingen gehad met de natuur- en de jachtsector. Toen heb ik dit probleem ook aangekaart. Uit de literatuur blijkt dat het everzwijn zich op natuurlijke wijze in Limburg verspreidt, tot en met in de Kempen. Maar de affaires die zich voordoen in Oost- en West-Vlaanderen zijn niet op die manier te verklaren. Het is manifest aantoonbaar dat die everzwijnen daar door de jachtsector zelf zijn uitgezet.

Het is al een paar jaar dat dit gegeven bekend is. Er werden al eerder vragen gesteld in deze commissie op basis van deze voornoemde feiten. Ik meen dat er ook vanuit het beleid een

stuk handhaving tegenover moet staan en dat er opsporing naar moet worden verricht. Men kan dit niet blauwblauw laten – zeker, en dat is het belangrijkste dat de heer De Bruyn heeft gezegd, omdat die everzwijnen zich anders gedragen dan de wilde everzwijnen. Ze kunnen inderdaad een gevaar betekenen voor de mensen, voor de wandelaar en voor de fietser. Ik meen dat u hier streng op moet toezien en de jagers met slechte bedoelingen bij de lurven moet vatten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, elke melding die binnenkomt over het uitzetten van everzwijnen, wordt uiteraard grondig bekeken door de Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is trouwens een van onze prioriteiten in het handhavingsplan van de Natuurinspectie. U begrijpt ook wel dat het moeilijk is om dit te handhaven. Het is niet evident om iemand te betrappen. Alle getuigenverklaringen waar we over beschikken, zijn vaak nogal vaag en identificatie is niet evident.

Ik heb hier al eerder verteld dat we naar aanleiding van een bestrijdingsactie in West-Vlaanderen in het begin 2013, ook hebben bekeken hoe het zit met de oorsprong van die everzwijnen. We hebben gezien dat sommige van de geschoten everzwijnen uit kweek afkomstig waren en dus uitgezet waren. Voor deze feiten werd een proces-verbaal tegen onbekenden opgesteld. Het gerechtelijk onderzoek in deze zaak loopt. Er is nog geen uitspraak. Er is ook informatie opgevraagd bij het FAVV. In het kader van het geheim van het onderzoek kunnen we hierover uiteraard geen details meedelen.

In 2009 heeft de Natuurinspectie ook in Oost-Vlaanderen een proces-verbaal opgesteld tegen onbekenden wegens het uitzetten van everzwijnen. Het onderzoek heeft jammer genoeg niets opgeleverd en is geseponeerd.

Er is ook een ‘Beleidsplan everzwijn - acties 2013’. Mijn administratie heeft met het FAVV overlegd over mogelijkheden om illegale everzwijnenkwekerijen actief op te sporen, de controle op nationaal en internationaal transport te verstrengen en het toezicht op het correct bijhouden van de beslagregisters in everzwijnenkwekerijen te verhogen om illegale uitzettingen tegen te gaan. Eerstdaags zal ik hierover een schrijven richten tot mijn federale collega die bevoegd is voor dierenwelzijn, mevrouw Laurette Onkelinx, met het voorstel om een aantal concrete afspraken te maken. Ze is ook bevoegd voor de identificatie en registratie van landbouwhuisdieren, zoals dat heet.

De resultaten van de DNA-analyses zijn sinds kort bekend. In deze analyses verwerkte de Onderzoeksgroep Genetische Diversiteit van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) voor 2013 het genetisch materiaal van 41 stalen. Er werden bij deze analyse 22 referentiestalen uit 2007 gebruikt, 14 uit 2008, 7 uit 2009, 7 uit 2010, 10 uit 2011 en 27 uit 2012. Wat volgt, is een vrij technische uitleg.

Op basis van de uitgevoerde testen clusteren de stalen van 2013 samen met die van 2012 en 2011, en dit ten opzichte van stalen van de jaren ervoor. Het verschil tussen de groep stalen van 2011, 2012 en 2013 en de groep referentiestalen van de jaren ervoor, is gebaseerd op de variatie in allelen – dat zijn variaties van een gen – die aanwezig is binnen elke stalengroep in vergelijking met de variatie in allelen over alle stalen heen. Het blijkt dat genen van de stalen van de jaren 2011, 2012 en 2013 onderling minder variatie vertonen dan de variatie van de genen tussen de twee andere stalengroepen. Dit zou het gevolg kunnen zijn van een bottlenecksituatie in de jaren 2009 en 2010. Dat is een situatie waarin plots minder individuen verantwoordelijk zijn voor de volgende generaties. Wanneer het verschil het gevolg zou zijn van dieren uit een andere populatie – uitzetting dus –, dan zouden de genen sterker moeten verschillen. In het najaar zal een INBO-rapport beschikbaar zijn met meer gedetailleerde resultaten van de genetische testen. Ik vertaal dit in mensentaal.

De resultaten voor alle in West-Vlaanderen geteste everzwijnen leren dat al deze everzwijnen een nauwe genetische verwantschap hebben. Dit leidt tot de conclusie dat er in de recente

periode, van 2009 tot nu, geen introducties van everzwijnen zijn geweest, tenzij de everzwijnen uit de aanvangsjaren van 2007 tot 2009 zouden zijn uitgezet en er in de navolgende jaren dieren zouden zijn uitgezet met dezelfde genetische oorsprong. Ofwel zijn er dus dieren uitgezet met dezelfde genetische oorsprong, ofwel zijn er sinds 2009 geen nieuwe uitzettingen gebeurd.

In West-Vlaanderen was het resultaat van het INBO-onderzoek hoopgevend, in tegenstelling tot wat er vroeger was vastgesteld. Het voeren van controles is een van de prioriteiten binnen onze diensten, maar het is niet altijd evident om de daders te pakken.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Ik onthoud dat dit een prioriteit is en blijft. U zult daar te gelegener tijd opnieuw aan herinneren zodat het niet uit het oog wordt verloren. Ik heb er alle begrip voor dat het een moeilijk te controleren en op te volgen probleem is. Dat is een reden te meer om er blijvend aandacht aan te besteden, en waar nodig de federale minister te wijzen op haar verantwoordelijkheden als hulpmiddel in de acties die hier moeten worden ondernomen.

Dit is een probleem dat ook de volgende jaren naar boven zal komen, en we blijven het opvolgen. We zijn het er met zijn allen over eens dat niemand gebaat is met het uitzetten van everzwijnen in de hoop dat ze verwilderen, noch om ze te bejagen, noch om ze hun vrijheid te gunnen. Ik roep u op om uw beleid voort te zetten, en zij die het moeten uitvoeren, te faciliteren en te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Minister, ook ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik stel vast dat hier heel sterk de hand aan wordt gehouden. Ik heb verder geleerd dat ook de everzwijnen in West-Vlaanderen een nauwe genetische verwantschap hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■